

ק"פ 26177/01/18 - שאול אמרני נגד יצחק מוזיקנט

בית משפט השלום בפתח תקווה

ק"פ 26177-01-18 מוזיקנט נ' אמרני

בפני	כבוד השופטת אליאנא דניאלי
הנאשם	שאול אמרני
נגד	
הקובל	יצחק מוזיקנט

החלטה

לפניי בקשה לפסיקת הוצאותיו של הנאשם, עורך דין במקצועו, אשר ביום 4.6.20 זוכה לאחר שמיעת הראיות.

הנאשם מבקש כי ייפסקו לטובתו הוצאות מכוח סעיף 80(א) סיפא בחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), ונוכח מה שהוא מכנה - "שימוש לרעה בהליכי משפט".

הקובלנה הפלילית והשתלשלות העניינים

בקובלנה, המייחסת לנאשם עבירות על חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה - 1965 (להלן: "החוק"), נטען כי בארבע הזדמנויות שונות, בכתב וכלפי אנשים או גורמים שונים, נקט הנאשם בלשון הרע נגד הקובל, בכותבו דברים שאינם אמת.

העובדות פורטו על ידי בהרחבה בהחלטות קודמות, לרבות במסגרת הכרעת הדין, ואיני מוצאת לפרטן שוב.

בקליפת אגוז יצוין כי במענה לקובלנה אישר הנאשם כי כתב את המסמכים לגביהם נטען כי הם מהווים משום לשון הרע. לטענתו, המסמכים נכתבו בשם לקוחותיו - אחותו ובעלה.

בהכרעת הדין פורט הרקע למשלוח המכתבים, כמו גם עובדות נוספות שהיה בהן ללמד על הסכסוך הארוך ורווי היצרים בין המעורבים, אשר תחילתו בסכסוך שכנים בין הקובל למשפחת הנאשם.

בהכרעת הדין קבעתי כי הסכסוך האמור הוא רחב היקף, הכולל מערכת יחסים עכורה ומורכבת - המתנהלת הן בבתי המשפט, הן בועדות לתכנון ובניה, וכי בסכסוך מעורבים גם גורמים נוספים. לפיכך, במסגרת הבאת הראיות לא נחשף בפניי אלא קצה קצהו של הסכסוך הכולל.

בהכרעת הדין נקבע עוד כי הנאשם כתב את המסמכים הנידונים בשם לקוחותיו, במטרה לקדם ענייניהם. כן קבעתי, כי

קיימים בין הצדדים אינטרסים ושיקולים נוספים, וכי במערכת היחסים שבין כל המעורבים בקובלנה, רב הנסתר על הגלוי. עם זאת, נמצא כי לא היתה הצדקה משפטית להעמדתו לדין של עורך דין המייצג את לקוחותיו, בנסיבות שבאו בפניו. כן קבעתי כי לא הוכח יסוד הפרסום.

לצד דברים אלו הוטעם כי הנאשם השתמש בלשון בוטה וכי גם במסגרת סיכומיו נקט בסגנון שאינו מקובל.

טענות הנאשם

הנאשם טוען כי הקובלנה אינה יציר סכסוך בין שני אנשים - הקובל והנאשם, אלא נהגתה על ידי ב"כ הקובל, המייצג אדם אחר הזר לקובלנה ומסוכסך עם לקוחותיו של הנאשם. נטען כי למעשה ב"כ הקובל הוא שתר אחר הקובל, ולא להיפך - כמקובל, על מנת לאפשר את הגשת הקובלנה.

נטען כי הגשת הקובלנה היוותה משום סיכול ממוקד נגדו, תוך יצירת סכסוך יש מאין, על דרך איתור "נפגע דמיוני" שיספק מצע ומסגרת משפטיים. הנאשם ציין כי מאחר שהוא עורך דין במקצועו, לו היה מורשע הייתה ההרשעה פוגעת במטה לחמו, ומכאן שיש לראות בחומרה את השימוש לרעה בהליכי המשפט, שנעשה לטענתו במקרה הנידון.

לגופו של עניין, טען כי מאחר שהוא עורך דין המייצג את עצמו, חלה בעניינו תקנה 516(ב) בתקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד - 1984, וכי בפסיקת הוצאות בהליך קובלנה פלילית יש לאמץ את עקרונות המשפט האזרחי. הוא היפנה בעניין זה לפסיקה.

לדבריו, יש להגן בדרך של פסיקת הוצאות על זכותו הקניינית של מי שאולץ להתדיין ונמצא כי לא היה בסיס להליך אליו נגרר ובגינו הוציא הוצאותיו.

נטען כי לאורך ההליך עמדו בפני הקובל הזדמנויות שונות לנסיגה מניהול הקובלנה, אולם הוא ובא כוחו בחרו שלא לעשות כן.

עוד נטען, כי הנאשם עומד במשוכות אותן מציב סעיף 80, ובהן זיכוי בדין, קביעה כי לא היה יסוד להאשמתו, ושיקול הדעת השיפוטי.

במסגרת הכרעת הדין נקבע כי - **"אל להליך הפלילי להוות חלק מארגז הכלים בו עושים הצדדים שימוש במסגרת ההליכים המתנהלים ביניהם..."**, ולפיכך - לא היה מקום להאשמתו, עת פעל עבור לקוחותיו.

הנאשם טוען עוד כי הקובל ובא כוחו עשו שימוש לרעה בהליכי משפט, שכן ידעו אל נכון כי הפרסומים הנידונים לא הופצו. ביתר שאת נכון הדבר משהוגשה הקובלנה לאחר מחיקה בהסכמה של קובלנה זוהי, וכאשר לעדות הקובל עצמו חידוש הקובלנה נעשה ממניעים זרים ולא עקב פגיעתו מלשון הרע שהוציא נגדו הנאשם.

טענות הקובל

הקובל מלין על לשונו המשתלחת של הנאשם, וטוען כי יש לשקול גם את סגנונו המשתלח של הנאשם במסגרת שיקול הדעת השיפוטי.

בהתייחסו לטענה כי אין יסוד לאשמה, טוען ב"כ הקובל כי הנאשם עצמו אישר את האמירות המכפישות, אישר כי כתב את המסמכים בשם לקוחותיו, ולמעשה "הסתתר" מאחורי לקוחותיו והפר כל חובה אתית במערכת היחסים של עורך דין - לקוח. בהקשר זה נטען כי הוכחת הגנה בדין לעולם אינה יכולה לשמש בסיס לקביעה לפיה "אין יסוד לאשמה". ב"כ הקובל היפנה בענין זה להחלטת בית המשפט בתום פרשת ההגנה, אשר דחתה את הטענה כי אין להשיב לאשמה, וכן להחלטה בבקשה למחיקת הקובלנה בעילה שהקובלנה אינה מגלה עבירה, במסגרתה קבעתי כי לא ניתן להכריע בטענה טרם שמיעת הראיות. לדבריו, גם בהכרעת הדין לא נקבע כי "אין יסוד לאשמה", בין היתר משום שהנאשם הודה באמרות המהוות לשון הרע.

אשר לטענה לגבי שימוש לרעה בהליכי המשפט, טוען הקובל כי הנאשם עצמו עשה שימוש לרעה בהליך המשפטי ובמערכת היחסים עם לקוחותיו, ובתוך כך הכפיש את הקובל ואת בא כוחו.

נטען כי הנאשם לא שהה במעצר, לא זימן מומחים לבית המשפט ולא נשא בהוצאות, כשהוא מתנהל בצורה מבזה באולם בית המשפט. בהתחשב בכך שפסיקת הוצאות הינה חריג השמור לנסיבות מיוחדות, עתר נוכח מכלול הנסיבות לדחות את הבקשה.

תשובת הנאשם

הנאשם הגיב לתגובת הקובל, וטען כי לא נקט בשפה משתלחת אלא בלשון חריפה, המשקפת לשיטתו את התנהלות ב"כ הקובל. צוין בהקשר זה כי בית המשפט נחשף אך לחלק מההתנהלות, ונטען כי השפה החריפה מתארת את המציאות.

לטענת הנאשם, התנהגות ב"כ הקובל חרגה מכל נורמה מתקבלת על הדעת של ייצוג לקוח, שעה שנעשה שימוש בלקוח כפלטרמה לסיכול ייצוג של בעלי דין, בשירותם של אחרים. כן נטען כי ב"כ הקובל שיקר בסיכומיו, ניסה להטעות את בית המשפט, ועוד.

בענין זה ייאמר כבר עתה כי הנאשם טען טענות עובדתיות כנגד ב"כ הקובל - אשר לא הוכחו בפניי, כגון הטענה כי ב"כ הקובל שידל את הקובל להגיש את הקובלנה, שידלו להגיש התנגדות למתן היתר בנייה, ועוד.

דין והכרעה

יאמר כבר עתה, כי לאחר שבחנתי את הבקשה, את התגובה לה ואת מכלול המסמכים הרלוונטיים ומכלול הנסיבות, מצאתי כי דין הבקשה להידחות. להלן נימוקיי.

תכליתו של סעיף 80(א) בחוק העונשין היא לאזן בין הגנה על זכויות הנאשם, והרצון לפצותו בגין הפגיעה שנגרמה לו כתוצאה מניהול הליך פלילי נגדו, אשר הסתיים בזיכוי, אל מול האינטרס הציבורי שבהעמדת עבריינים לדין.

סעיף 80(א) בחוק העונשין קובע שתי עילות לפסיקת פיצויים במשפט פלילי - העדר יסוד להאשמה, ונסיבות אחרות המצדיקות זאת:

"משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור".

אין חולק כי הנאשם שבפניי זוכה בדין, ולפיכך יש לבחון האם נכנס עניינו לגדר אחת מעילות סעיף 80. אף אם ייקבע שכך הדבר - יש לבחון האם בהתאם לשיקול דעת בית המשפט יש מקום לפסוק את הוצאות הגנתו ופיצויים (ר' ע"פ 5097/10, **בוגנים נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 15.1.13 (פורסם בנבו)).

בהתאם להלכה, העילה של **"לא היה יסוד להאשמה"** מתקיימת ככל שנקבע כי המאשימה נהגה באי סבירות קיצונית בעת העמדת הנאשם לדין, וכאשר "שום משפטן בר דעת" לא היה מוצא כי יש יסוד להאשמה (ר' ע"פ 7235/16, **כהן נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 11.2.18 (פורסם בנבו)).

השימוש בעילה זו נעשה במקרים חריגים, ובמקום בו היה הזיכוי למעשה צפוי מראש.

לפיכך, רק במקום בו סבור בית המשפט בתום ההליך שמלכתחילה לא היה מקום להעמדת הנאשם לדין, יש מקום לפסוק פיצויים לנאשם מכח עילה זו.

הפסיקה מלמדת כי אף כאשר הועמדו נאשמים לדין בגין עבירות חמורות, ואף כאשר מדובר היה בנאשמים אשר שהו במעצר למשך תקופה ממושכת, נשללה חרותם ונפגעה פרנסתם, לא מצאו בתי המשפט לפצותם.

כך, בע"פ 48181/18, **הריסון נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 5.8.19 (פורסם בנבו), מדובר היה במי שהואשם בבית המשפט המחוזי בגין ביצוע עבירות מין חמורות. באותו ענין, נוכח מכלול הנסיבות ובהן מעצרו של הנאשם, מעצר בית ממושך, פרסום שמו ועוד, מצא בית המשפט העליון לפצותו, תוך הבהרה כי עסקינן בחריג לכלל.

בנסיבות אלו, איני מוצאת כי ניתן לקבוע שלא היה יסוד להאשמה, בהתחשב במכלול הראיות והשיקולים שנפרשו בפניי. יובהר כי הגם שקבעתי כי אין מקום להגיש קובלנה כנגד עו"ד המייצג לקוחותיו, בנסיבות הקובלנה הנדונה, הרי שהדברים נקבעו רק במסגרת הכרעת הדין, ולא בעת שביקש הנאשם כי אורה על ביטול הקובלנה או בשלב של "אין להשיב לאשמה".

איני מקלה ראש בקושי עימו התמודד הנאשם, עורך דין במקצועו, עת הואשם בגין מעשים שעשה בעת שייצג את לקוחותיו. עם זאת, לא ניתן להתעלם מהתרשמותי במסגרת הבאת הראיות כי עסקינן במי שלאורך ההליך כולו הפגין מעורבות רגשית החורגת ממעורבותו של עו"ד ביצוג לקוחותיו. קבעתי כי לעיתים הזדהה הנאשם עם לקוחותיו, אחותו ובעלה, ובכלל זאת נקט בפעולות עליהן לא היו מיועדים לקוחותיו ומבלי לקבל מראש את אישורם. הנאשם העיד כי חלק מפעולותיו נעשו בשם עצמו, וניכר היה במעשיו עירוב גבולות בין מייצג ללקוחותיו.

מכאן, שלא ניתן היה לקבוע מלכתחילה כי לא ניתן להגיש את הקובלנה וכי אין לקובלנה משום היתכנות כלשהי, ובנסיבות אלו אכן נידחו בקשותיו הראשונות של הנאשם לביטול ההליך או זיכויו בדין.

במסגרת הכרעת הדין נקבע כי לא היה ראוי להעמיד לדין עו"ד אשר פעל ליצוג לקוחותיו, ואולם קביעה זו נעשתה נוכח שיקולי מדיניות.

לצד קביעה זו, קבעתי גם כי רב הנסתר על הגלוי במסגרת הסכסוך בין הצדדים, וכי קיימים ללא ספק שיקולים ואינטרסים נוספים על אלו אשר ניגלו בפניי.

בנסיבות אלו, איני מוצאת כי יש מקום להורות על פיצוי הנאשם בנימוק של הגשת קובלנה אשר לא היה מקום מלכתחילה להגישה.

אשר לעילה הנוספת - "**נסיבות אחרות המצדיקות זאת**", הרי שבהתאם לפסיקה עסקינן בעילה גמישה ורחבה, המקנה שיקול דעת נרחב לבית המשפט. במסגרת עילה זו, יכול בית המשפט לשקול גם שיקולי צדק, נסיבות החיצוניות להליך עצמו, ולבחון את היקף הנזקים שנגרמו לנאשם שזוכה (ע"פ 7826/96 **רייש נ' מדינת ישראל**, פ"ד נא (481(1)).

במסגרת שיקול דעת זה יכול בית המשפט לשקול נסיבות שעניינן הליכי המשפט בכללם - התמשכות ההליך, התנהלות הצדדים, רשלנות או זדון, נסיבות הזיכוי, נסיבות הקשורות בנאשם עצמו - כגון סבל ועינוי דין חמורים שחווה, וכן שיקולי מדיניות משפטיים - חוקתיים, מוסדיים, ועוד.

כן תישקל גם הפגיעה בשמו הטוב של אדם וההכבדה הכספית הכרוכה בהתגוננות מפני ההליך הפלילי.

בהתאם להלכה ולפסיקה, בדומה להליך פלילי אותו מנהלת המדינה, אף כאשר מסתיימת קובלנה בזיכוי, ניתן להשית

הוצאות בגין ניהולה על הקובל. ניתן אף לטעון כי יש מקום להשית הוצאות על הקובל, ביתר שאת, משדומה קובלנה במהותה לתביעה אזרחית, המתנהלת ככלל בין שני צדדים פרטיים.

לא למותר לציין בהקשר זה כי הקובלנה הפלילית תלויה ככלל ברצון הקובל, בניגוד לתביעה בהליך פלילי הכפופה לחזקת תקינות המנהל ולדיני הראיות. לפיכך, קיים חשש שמא הקובל מנצל לרעה את ההליך בדרך של הגשת קובלנות סרק. ניתן לרפא את הפגמים האמורים באמצעות תשלום הוצאות הגנת הנאשם, כפי שנקבע בע"פ (מחוזי ת"א) 72031/05 **אברהם לב נ' עו"ד רסקין**, ניתן ביום 6.8.07, (פורסם בנבו):

"אחד השיקולים המרכזיים לאי פסיקה גורפת של פיצוי לנאשם שזוכה בדין הינו הצורך להבטיח את קיומה של תביעה חזקה אשר תלחם מלחמת חורמה בפשיעה, לחזק אותה ולא לרפות את ידיה. הסמכות להעמיד לדין נאשמים הנחשדים במעשה עבירה הינה תנאי בל יעבור לקיומה של מדינת חוק גם במחיר של מקרים בהם מופעל שיקול הדעת בשוגג, ומשכך יש להבטיח כי התביעה לא תירתע מלהגיש כתב אישום מקום שיש בידה די ראיות לעשות כן, והחשש מפני חיוב גורף בפיצוי במקרה של זיכוי, אכן עלול להגביר רתיעה שכזו. נימוק כבד משקל זה איננו רלבנטי כלל וכלל שעה שעסקינן בקובלנה פלילית פרטית, אשר תחומה מוגבל ומשתרע על מתחם צר של שני גורמים פרטיים, ללא כל זיקה לאינטרס הציבורי להעמדת עבריינים לדין.

בעניין זה דומה הקובלנה הפרטית לתביעה אזרחית בין שני אנשים פרטיים, במסגרתה אך טבעי הדבר כי הצד המפסיד ישפה את הצד הזוכה על הוצאותיו".

בדומה, נפסק כי כאשר מדובר בקובלנה, ראוי כי מי שהעמיד את הנאשם בצורך לממן את הגנתו יישא בהוצאותיו (עק"פ 58610-08-18 (מחוזי ב"ש) **בר נ' בלומנטל**, וכן עק"פ 39697-06-17 (מחוזי חיפה) **סולומונוב נ' פוגל**). זאת, בין היתר משום שיש בהגשת הקובלנה סיכון כי זו תסתיים בהרשעה, על מכלול משמעויותיה - האישיות, הציבוריות והחברתיות.

במקרה שבפניי, קבעתי כאמור כי רב הנסתר על הנגלה. הנאשם אמנם זוכה בדין, ואיני מתעלמת מטענותיו כי הקובל שימש באופן מלאכותי להגשת הקובלנה, כאשר אחרים מושכים בחוטים מאחורי הקלעים. אכן, קשה להתעלם מן התחושה שהעמדת הנאשם לדין פלילי, היתה כרוכה גם באינטרסים שאינם מתמצים כולם בעבירות אשר יוחסו לו.

ומנגד - דומה כי אף הנאשם אינו חולק על כך שבדברים אותם כתב, בשם לקוחותיו, היתה משום פגיעה בקובל.

הנאשם עצמו טען במסגרת ההליך וכן במסגרת בקשתו לפסיקת הוצאות טענות באשר לחלקו של ב"כ הקובל, טענות אשר לא נתמכו בראיות ולא הוכחו.

כאמור, במסגרת הכרעת הדין אף נקבע כי הקובלנה מהווה חלק מתוך מכלול הליכים המתנהלים בין הצדדים, ואשר לא נחשפו בפניי במלואם.

כן אני מוצאת לשוב ולהזכיר את השפה הבוטה אשר אינה מקובלת בה נקט הנאשם במסגרת ההליך בכללותו.

נוכח מכלול הנסיבות, באתי לכלל מסקנה כי התנהלותם של שני הצדדים אינה חפה מקשיים, כי שני הצדדים הביאו בהתנהלותם לסיטואציה במסגרתה הוגשה הקובלנה, וכי בפני בית המשפט נחשף כאמור רק חלק מהמתרחש בין הצדדים שבפניי ועל ידי גורמים אחרים.

לפיכך, תוך שקילת שיקולים של צדק, של מדיניות משפטית, והפעלת שיקול הדעת השיפוטי, באתי לכלל מסקנה כי חרף האפשרות המשפטית להשית הוצאות על הקובל, נוכח עמידת הנאשם בתנאי הסף, אין זה המקרה בו מן הראוי לעשות כן.

אשר על כן, נדחית הבקשה.

זכות ערעור כדין.

ניתנה היום, כ"ו אב תש"פ, 16 אוגוסט 2020, בהעדר הצדדים.